

Číslo spisu: 25810/2023-M_OIvSS
Číslo záznamu: 127567/2023

V Bratislave, 16. októbra 2023

ROZHODNUTIE O POVINNOSTI PRIJAŤ NEODKLADNÉ OPATRENIE

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a), ustanovenia § 7 ods. 1 písm. d), ustanovenia § 7 ods. 6 zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) a podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“)

UKLADÁ

DOZOROVANÉMU SUBJEKTU

podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. a) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach

POSKYTOVATEĽOVI SOCIÁLNEJ SLUŽBY

**Centrum sociálnych služieb - DOMOV JAVORINA,
Školská 344/50, 916 11 BZINCE POD JAVORINOU, IČO 31118682**
(ďalej len „poskytovateľ sociálnej služby“ alebo „dozorovaný subjekt“)

povinnosť prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie prijímateľa sociálnej služby, voči ktorému poskytovateľ sociálnej služby plní povinnosti podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, a to:

POSKYTOVAŤ ODBORNÚ ČINNOSŤ, ktorou je ošetrovateľská starostlivosť v zariadení podľa ustanovenia § 22 zákona o sociálnych službách prostredníctvom odborných zamestnancov, ktorí spĺňajú kvalifikačný predpoklad na výkon tejto odbornej činnosti, alebo ZABEZPEČIŤ ODBORNÚ ČINNOSŤ, ktorou je ošetrovateľská starostlivosť prostredníctvom inej osoby na základe občianskoprávneho vzťahu alebo obchodnoprávneho vzťahu podľa ustanovenia § 38 ods. 5 a § 39 ods. 5 zákona o sociálnych službách, IHNEĎ.

ODÔVODNENIE ROZHODNUTIA

1. Poverení zamestnanci Inšpekcie v sociálnych veciach ministerstva (ďalej len „ISV“) **na základe poverenia na výkon dozoru** podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach č. 141/2023/OIvSS **začali dňa 04.10.2023 u poskytovateľa sociálnej služby výkon dozoru nad dodržiavaním zákona o sociálnych službách pri poskytovaní sociálnych služieb**. Predmetom dozoru je dodržiavanie povinností poskytovateľa sociálnej služby podľa zákona o sociálnych službách za obdobie od 01.06. 2023 do dňa začatia dozoru - povinnosti poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni, povinnosti **pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti prijímateľa sociálnej služby**, povinnosti dodržiavať personálny normatív a povinnosti plniť štandardy kvality poskytovanej sociálnej služby.
2. Počas výkonu dozoru v mieste poskytovania sociálnej služby, poskytovateľ sociálnej služby predložil povereným zamestnancom ISV 12 dohôd o zmene ich pracovných podmienok vo forme dodatkov k pracovným zmluvám, z celkového počtu 13 zamestnancov na pracovnej pozícii opatrovateľ/ka. Predmetnými dodatkami poskytovateľ sociálnej služby dokonca „poveruje“ uvedených zamestnancov „*aplikovaním subkutánných injekcií t. j. subdermálne aplikovanie lieku pod kožu (inzulín, fraxiparín a iné lieky aplikovateľné subkutánne podľa preskripcie lekára) prijímateľom sociálnej služby v zariadení, ktorých zdravotný stav si to vyžaduje.*“. Dodatky k pracovným zmluvám sú opatrené pečiatkou zariadenia a podpisom riaditeľa, vedúcej zdravotníckeho úseku, zamestnanca, ale aj ošetrojúceho lekára a jeho pečiatkou.
3. Zamestnanci poskytovateľa sociálnej služby v rozhovoroch s poverenými zamestnancami ISV potvrdili, že opatrovateľky vykonávajú ošetrovateľské úkony špecifikované v bode 2. tohto rozhodnutia **samostatne**, a to na základe udeleného „súhlasu“ všeobecným lekárom v pracovnej zmene, v ktorej **nie je prítomná kvalifikovaná osoba**.
4. Podľa Prílohy č. 4 časť I, písm. f) bodu 2. zákona o sociálnych službách opatrovateľka v zariadení sociálnych služieb môže v rámci zabezpečovania dodržiavania liečebného režimu prijímateľa sociálnej služby vykonávať iba jednoduché ošetrovateľské úkony spočívajúce v nákupe liekov a polohovaní prijímateľa sociálnych služieb, teda činnosť, ktorou je pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby. Podávať lieky, aplikovať masti, kontrolovať glykémiu glukomerom, odmerať krvný tlak, pulz, telesnú teplotu, aplikovať liečiva subkutánne (napríklad inzulín) je podľa Prílohy č. 4 časti I, písm. f) bodu 1. zákona o sociálnych službách opatrovateľka oprávnená vykonávať iba v domácom prostredí prijímateľov, nakoľko ide o činnosti priradené k sebaobslužným úkonom, ktorých poskytovanie je viazané na domáce prostredie.
5. Poskytovateľ sociálnej služby je podľa ustanovenia § 7 písm. c) zákona o sociálnych službách povinný poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni. Zároveň je poskytovateľ sociálnej služby podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách povinný vykonávať odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti, zabezpečovať vykonávanie týchto činností alebo utvárať podmienky na ich vykonávanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom, pre druh sociálnej služby, ktorý poskytuje.
6. Podľa ustanovenia § 38 ods. 5 zákona o sociálnych službách sa v domove sociálnych služieb a podľa ustanovenia § 39 ods. 5 sa v špecializovanom zariadení zabezpečuje

aj ošetrovateľská starostlivosť, ak poskytovateľ neposkytuje ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22 zákona o sociálnych službách. Pri výkone dozoru v mieste poskytovania sociálnej služby dňa 04. - 05.10.2023 bolo poverenými zamestnancami ISV zistené a z predložených dokladov poskytovateľa sociálnej služby vyplýva, že úkony ošetrovateľskej starostlivosti o prijímateľov sociálnej služby vykonávajú zamestnanci poskytovateľa sociálnej služby, opatrovatelky, ktoré nespĺňajú kvalifikačný predpoklad na výkon týchto činností. Takýto postup poskytovateľa sociálnej služby pri poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti je neodborný a je v rozpore s ustanovením § 84 ods. 2 zákona o sociálnych službách, ktoré určuje, že činnosti v oblasti sociálnych služieb podľa tohto zákona vykonáva fyzická osoba, ktorá je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu a **odborne spôsobilá na výkon týchto činností.**

7. V zariadení sociálnych služieb má dochádzať k profesionálnemu, odbornému poskytovaniu sociálnej služby, a teda aj odborných činností, medzi ktoré patrí i ošetrovateľská starostlivosť. Zákonodarca rozdielnym spôsobom upravil vykonávanie ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení a v domácom prostredí. **Opatrovateľ v zariadení sociálnych služieb nedisponuje takým (adekvátnym) časovým priestorom, ktoré by umožňovalo zohľadňovať v dostatočnom rozsahu individuálne potreby prijímateľa, čo sa týka poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti.** V zariadení sociálnych služieb vykonáva opatrovateľ odbornú činnosť, ktorou je pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, pre viacerých prijímateľov sociálnej služby, nie je teda reálne možné náležitým spôsobom poskytovať zároveň ošetrovateľskú starostlivosť. Poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti je komplikovanejšie pri väčšom počte prijímateľov sociálnej služby, a to najmä pre osobu, ktorá nedisponuje vzdelaním v oblasti zdravotníctva. Týka sa to napríklad rozlíšenia liekov pre konkrétnych prijímateľov sociálnej služby. Pri podávaní liekov v zariadení sociálnych služieb opatrovatelkami môže dôjsť k zámene liekov či k ich nesprávnemu podávaniu alebo dávkovaniu, rovnako pri aplikácii inzulínu, fraxiparínu a podobne.
8. Keďže poskytovateľ sociálnej služby neposkytuje ošetrovateľské činnosti odborne kvalifikovaným personálom, **možno dôvodne predpokladať, že prijímateľov sociálnej služby vystavuje ohrozeniu života alebo zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu.**
9. Poverení zamestnanci na výkon dozoru podľa ustanovenia § 7 ods. 1 písm. c) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach zdokumentovali zistené skutočnosti obrazovými a zvukovými záznamami, poskytovateľ sociálnej služby poskytol podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov povereným zamestnancom na výkon dozoru vyjadrenia, informácie ako aj dokumenty, z ktorých boli vyhotovené kópie a tieto boli zaznamenané na nosiči informácií. Záznamy sú obsahom spisového materiálu vo veci dozoru podľa poverenia špecifikovaného v bode 1 odôvodnenia tohto rozhodnutia.
10. Podľa ustanovenia § 7 ods. 6 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach uplatnenie oprávnenia odseku 1 písm. d) sa **vykoná ústne.** Poverený zamestnanec pri výkone dozoru ústne uložil poskytovateľovi sociálnej služby povinnosť prijať toto neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov dňa 10. októbra 2023. **Písomné vyhotovenie rozhodnutia** o uložení povinnosti podľa odseku 1 písm. d) sa doručí bezodkladne a na konanie o uložení povinnosti prijať neodkladné opatrenie sa vzťahuje správny poriadok. Proti rozhodnutiu možno podať odvolanie (rozklad) do troch dní odo dňa doručenia

písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia pričom odvolanie proti tomuto rozhodnutiu nemá odkladný účinok a odvolací orgán o ňom rozhodne bezodkladne.

11. Podľa ustanovenia § 8 ods. 2 písm. a) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach je dozorovaný subjekt povinný prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie prijímateľa sociálnej služby, voči ktorému poskytovateľ sociálnej služby plní povinnosti podľa zákona o sociálnych službách, ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu. Podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. a) druhého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach sa správneho deliktu dopustí ten, kto neprijal takéto neodkladné opatrenie. Ministerstvo uloží za takýto správny delikt pokutu do 5 000 eur.

Na základe uvedených skutočností ministerstvo rozhodlo tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať rozklad podľa § 7 ods. 6 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach v lehote do troch dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia správne orgánu, ktorý ho vydal. Rozklad proti tomuto rozhodnutiu nemá odkladný účinok. Právoplatné rozhodnutie je preskúmateľné súdom.

Ing. Ján Hudák, PhD., MBA
generálny riaditeľ